

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

ایکسجی سنه: دردنجی جلد

نومرو: ۳۷

۲۰ تشرین اول ۳۳۸

استانبول خبی

۱۳ کانون اول ۱۲۳۷

صوبه حسرت

بومباح بومکتومی طرفه قویاجکن طوردم...
بوکون ینه ایچی درین بر استانبول حسرتی
قاورایور!.. بو حسرت بنده یکن یاز، دکن اشتیاقه
باشلادی، کرجه کره سونلی بر عسکرک دبدیکی کی
آقره اوواسی و آرقه سنده کی داغر انسانی بر صو
ساحل خیالیه اوایلایه یلور. فقط بن اوپله انکین
و جیپلاق صو ایسته یورم که

فکلیجه ده کی محصور بر صو اوزله یورم.
خیل پاشانک و حکمتک په یازلریده کوردیکمز
دورولش، حاملاشمش ایچنده، پنه، ویشنه
چوروکی اسکی یالیر و قاقخانه دیرکلی آغیر،
دورغون قلدایان بر صو... بوسویک اوستنده هپ
تازه رنگلی و رنده لیمش یوزلی کوچوک بر دکن
حامی کوردردم. آتالری یوسونلر یکی یکی یوروی
بر جام .. و متادیا دیکر و تحت قوقوسی بری برینه
قاریشارق ایچمه یایلیردی. بو قوقوک ایچنده هیچ
طایمایدیم بر استانبول خاننک قیصه حایقیرینهارلی
و کولوشملری واردی. صوکره بیاض بر مشاحله
اوخام و آرقه سنده بر زنجی قیز ایچمه اسکله دن تراز-
یلا نیور. یالانیورکی پکرلردی!.. بولری کندیلرندن
دکل، صوده عکسلرندن سیر ایده ردم ...

صوکره مانویال، « یاز » که میلادی تسعید
ایدهن او شهر آیین آغاجلری! فانی پارلان یاراقلر
اوستنده بیاض بر موم علوی شکنده غنجهلری،
مصر بوغدا لیرنی خاطر لایر، چیچکلی و سوتلی
قومو رنگنده کچکینلری هپ بر آرادمه یاشایان
مانویال ...

اونلرک هوای یوروین میغرش مسکر قوقولری
آزاردیم ...
آقره نیک باغلی، بوزولورکن بوخیالرک برینه
« کباب کستانه کباب » دییه بر سس چیقدی .
کیجه لری استانبول محله لریه بوتون عردنلرک و بوتون
وداعلرک ملانی دولدریان یاری داغلی یاری شهرلی
بر سس ... هفته لریه زمان زمان قولانمه هپ بو
صله سسی کلیردی .

ابوب سلطان

وو یوقوش، بنی برسیل کی ایلاک اسلام
عصرلریه دوغرو چکردی. ابوب سلطان استانبول
عشق دبدیکمز هیچانک بو طویر اقدمه بایرهن ایلاک
قدسی تمناله وارردم . پیغمبرک یوزنی کورمنش،
سستی طومیش، آله آتی سورمنش، سنجاغی
اوموزنده طاشیمش بو ذات استانبول طویراغه ایلاک
اسلام قاننک قیرضی مهرنی کندی جانیه باصدی .
سعادته عصرندن بری او طویرانی اوموزینه آلدی.

قیرمزی همدل

ورلی برکونش افقه آلچالور .
یانور قارشیکی داغرک مور رنگری،
بریلدیور، کوچوک کوله کی آتون صو

بورین چالور

مجوم بوروسی

آتلر قولاق ویردی: بایشلرند کین!

فیلرلر آردمه، شمشک کی چاندی،

سواریلر بردن دیزکینی برآقدی

آلای طولو دیزکین،

سبیل کی آقدی .

طاشلرده کورلرکن آتلرک نعلاری

مور داغرلده، کونک صوک نفسی صولدی

آتون صولر، آرتق قیرمزی اولدی

کولک قومسالاری

جسدله طولدی

آلای کچدی .. بوتون شمدی لال!..

دالغاجلرند کولک وار بر صیزی،

آغلیور آقشامک ایلاک یانان ییلدیزی

قاراکوکه ده، هلال

قاندن قیرمزی .

علی ممتاز

استانبول عشقی عثمانی تاریخیه دکل، اسلام
تاریخیه یاشادی ...

نجره سنک اوتهندمه بوکلمش مبارک مرقیه
نجره سنک اوکندمه آغلایا آغلایا دعا ایدهن سراپا
سیاه کسول قالدین بکا ایلاک کونی، و صوک کونی
قارش قارش کوستر بریدی. بوسلطانک کنیش صاریفته
باقچه نه روحانی خیالره دالاردم . صندوقه سنک
باشنه دولانان بو صاریفته تره سنک اطرافنی صاران
مزرائق آرمندمه برغریب نسبت بولوردم. بکا اوپله
کلیردی که بو ویلر وایی و عاشقتر عاشقی ذات نیجه
استانبول تورکنه اولوم دقیقه لرینک زورلغنی کیدم
صوک طاتی تیلی اولش، اولویور، اولاجقدرد...
بو دنیانک نیجه آتی شانلی کیمسه لری سرویلرک،
قیرمزی چیچکلی طاشلره ییقلدیلر. وکویا علمدارینی
« روز جزا » ده « شفیع » که حضورینه چیقارکن
بر ایام شو کیچی جهاند پادشاه، شهزاده، والده
سلطان، غازی، وزیر، قبودان دریا اولش بو
معزز قایلر قافله سی ده بویه شیدم کیچی، شو هیئتیه
اطرافنی آلاچق، دیدارده دوغرو او حضرتک
آرقه سندن ده اطمینانله قوشاچلاردرد... بس...

روشن شرف

سمانه قاضی اوغلی شیخ برالدیه

نایب

کوجوک آسیاده مذهب تشکیلاتی

یوقاردن بری ایضاح ایتدیکمز حادثاته ارجاع
نظر ایدرسه کاون آلتینبی عصرک باشلانغینده کوجوک
آسیاده شایان حیرت درجه ده بویوک بر قسم خلقتک دین
رسی ایله طایان طایانه ضد اولوب آشاییده شیعیلاک
ویا علویلاک ایله افاده ایتدیکمز مذهب سالک اولدقلری
کورورز [۱] ۸ نیسان ۱۵۱۴ تاریخلی بر. ونیک
راپوری (ن. یورغا، ج ۲، ۳۲۷ نوطه) آناتولی
شیعیلرینک عددنی کوجوک آسیانک بشده دردی اوله رق
قید ایدیور. بو مقدار مبالغه اولمیلر، بونکله
برابر آسیانک تورک لک حاکم بولندی قیصه سنده بو
مذهبک مششوم بر توسعه مظهر اولدینی شه سزدر .
قرون وسطاده کیسار اراضی قانونا سه سنه عائد:
Cujus regio, ejus religio دستور شرقد دایما
مرئی اولش و غرب خلافت اوله رق قابلیت تطبیقه سنی
اصلا غائب ایتمه مشدر .

کوجوک آسیا ایرلی اوفاتی برچوق بکلرکه
انقسام ایتدیک زمان که بونک لک عدی آتقی ۱۵
نجی عصر اورنه لرند اولدجه تناقص ایدمیلدیشدی...
بودستور اوراده قطعیته مرئی ایدی. مع التأسف

[۱] کوجوک آسیا اسلام معمارینده فوق العاده
صیق اوله رق تصادف ایدیلان آرسلان رسملرینک (سید
غازی بکتاشی تکیه سی زائرلرینک معلومی اولان تکیه
قیوسنده کی مرمر آرسلان باغیکمز، بوسرملر وولتسنه رگ:
Drel Bektasçigiklæter Phrygins برلن، ۱۹۱۳،
ص ۵۶۱ د، موجودرد) قید ایتدیکمز حادثات ایله
علاقه دار اولوب اولدینی محتاج توضیحدر. سلجوقیلر
زمانده آرسلان رسمینک آرمده استعمال ایدلسی
و آرسلان کله سنک اعلامک بر قسمی اکال ایلی مسئله
ایله علاقه داردر، کوجوک آسیاده آرسلانک منشائی
حقندمه آریجه بر اثر تألیف ایلاک ممکندر. اصل
حقیق منشائی ایسه، بوکونه قدر ایضاح ایدیمه مشدر،
هر حالده اسلام نمونه لرند بک اسکی بر موتیفک دینه
تطبیق موضوع بختدر. بجملرده « شیر » کله سنه
تصادف اولور، مثلا شرق تورکلرینک اک بویوک
شاعری هراتلی علی شیر نوابی کی، کذلک کوجوک
آسیا بکلرندن کریمیان اوغلانک دده سی ده عین صورته
« شیر » تسبیح اولویوردی. ف. شرادر، « استانبول »
آدل اثرند، توپنغه ۱۹۱۷، ص ۸۶ | برارسلان
علی دن بحث ایدیور. ماموردر که علی « اسدالله »
« شیر خدا » لقبیه توصیف ایتدیکمدر. حیدری
کله سنه باغیکمز « هایون » کله سی کال پاشا زاده یه کوره
سمادت قوشی مایه نسبت ایدلشدر. هامر،
Fungruben des orientis ج ۳، ص ۴۷
(سلجوقیلرک شاهی منی ؟)

منظومه:

بر قادیان دکلری ..

آریلقد . قور تولدم اوندن ده شیمدی .
بر زمان او نیم بر تک آشیمدی .
— ایسترسه ک دنیای بیله قبول ایت ،
کواکیمی بوغدیگ اودا کده شیمدی !

لویله دیکشیدی بیلکم ، آدم ،
قاج دمه روحی کسدم ، یامادم .
اوسته چوکنجه صوک تحلم
نهایت یاسمی صافلا یلامدم !

الهم ، صانیم بنی سوردک ،
کیجهل جزئله دولدی دیدک .
نه ایچین بن الهام دیلرکن سندن
او خیال یرینه بوشکلی ویردک ؟

بر قادیان دکلده ، قادیندن باشقه ،
بکزمه یی یری یوق آردندن باشقه ،
روحه سوزولن بر باقیی یوق ،
اعضای تولدین طاندن باشقه !

۱۳۳۶ احمد قندی

عله سیاحت ایدمک ساکن اهالیدن علی نامه بلا
ترزد صدقه طاب ایدرلردی .

بکا قالیسه شایان منونیت ایضاح ایدله مش در . بو
کله نیک شیخ قارمنبل دن کلدیکی سوله مک طوغری
دکلدر . بائیکز : S. de Sacy . منتخبات عرب ،
ج ۱ ، ص ۲۶۳ و متعاقب ، پارس ۱۸۲۶ ، کذا
ج ۱ ، ص ۲۸۲ سطر ۱۲ ، بیک برکجه ماقناغتن
طرفدن قانکوته نشر ایدیان نسخه ۱۸۹۳ ، ج ۱ ،
ص ۶۶ ، مستی کیک اشعار ادبیات عثمانیه تاریخی ،
ج ۱ ، ص ۳۵۷ ، نوله : Mouradgoad Ohsson IV, 629
دولاقرووانک : Abréché historique ج ۱ ، ص
۳۲۰ ، قلندر درویشلرینک باشلری چییلاق ایدی .
Ge. Host, Nachrichten von Mekros und Fes
قونیاغ ۱۷۸۱ ، ص ۲۵۸ ده ذکر ایدلیدی
وجهله قاریندا ویا قاندارای تسبیه ایدیلان بالیقدن
معمول آت ایه علاقه دار اولسی کینیتی هر حالده
قطعی دکلدر : بو خصوصده بائیکز : Guide de la
J. Hymbert conversation arabe پارس و جنوب
۱۸۳۸ ص ۹۸ ، دوری ، Suppl. ج ۲ ، ص
۳۴۰ . کله نیک تورکجه اصلدن کلدیکی کینیتی ایسه
جدی برندقه کرج مقاومت ایده بیلیر . اوز اوچینی
عصرک هندو صوفیری قلندر کله سنی اسلامیه برلاحقه
اوله رق قبول ایدرلردی که بو کله نیک تورکجه اصلدن
اولدینی تصور یله ایدله مش .

فراج بائیندر

کوپرلی زاده احمد جال بک طرفدن تورکجه نقل ایدلشد .

بدرالدین دن یوز سنه اول عین ماهیتده میدانجه قان
طورلاقلری بردنمه ده بوراده کورویوروز . آناطولینک
غربنده حال بو سرکرده ایدی . شیمی عجم حکومتته
طوغریدن طوغری به مربوط اولسی مناسبتله عاولرک
تحریرکاته بلا مانعه آجیق بولسان اناطولینک شرق
قسمنده مذهب شیعه خاقه محب وزادگاهه دشمن بر
توسع ایدیوردی . محمد کاتب زعیم ۱۵۷۴ ، ۹۸۲
تاریخنده تألیف ایتدیکی « جامع التواریخ » اول اثرنده
شاه اسماعیلدن بحث ایدرکن حکومت تأسیس ایتدیکی
اثناده بعض تورکمن قبیله لرنک شاهه التحاق ایتدیرینی
سویایور . اوستاجلی ، تکلی ، شاملی ، رزاوه ،
ذوالقندر و قاجارلر که بو کونکی عجم خاندانی بوسلاهلندن در .
بالخاصه بومیانده ذکر ایدلکده در ، زورنال اوفزه
روبال آسیاتیک سوسایتی ، ۱۸۹۶ ، ص ۳۲۸ ،
نوطه . کذلک قاندر اوغلی [۱] عصیاننده ده بوزوکلوه
چیچکلی ، آقچه قویونلی ، مسعودلوکی بعض تورکمن
قبیله لرنک پاشه شهملی بررول ایفا ایتدیرکی فردینک
تاریخ سلطان ساجاننده مذکوردر [۲] .

(هانمر ، حکومت عثمانیه تاریخی ، ج ۳ ، ص ۳۰۰)
۶۸) شوراسی محقق اوله رق سویله نیله بیلرکه شرقده کی
کنیش عثمانی اراضیسی اوزرنده سنایک موجود
دکلدی .

آله ایدیلان بو عظیم نتیجه طرفدار طوبیلاغه
معروف مساعینک منظم برلانه توفیقاً اجراسی سایه
سندده حصول بولمن اولوب بردنیه میدانه کلش
دکلدر . بو خصوصده ابراز فعالیت ایدلر تاریخک
اون اوچینی عصر اوزته لرند ظهوری قید ایتدیکی
صوفیلردر . بونلرک اکثریسی اذربایجانندن واز جله
تبریز وارد بولی اولوب ثانی اولوندینه کورده و قتیله
بو مملکتلر داخاندده صوفی خانلر موجود مش [۱]
صوفیلر آناطولیله اولاف فرد فرد داخل اولشلر بر
جاعت دینییه تشکیلاته کرمیت ویرمک بو تشکیلات
منهیه نظر یانته جان وکولدن مربوط قلشلردر .
آز زمان طرفنده هر طرفده زاویهلر تشکی ایتدی .
برزاویهلر داخاندده برحیات انزو اگیرمن صوفیلرکال
سکون ایه اطرافه نور قدسیت نشر ایدیورلردی .
دیگر برطاقم زمره ایسه اهالی تدهیه باشلامشده .
بوسرک زمره قاندرل [۲] ایدی که برخلدن دیگر بر

[۱] بوقاندر اوغانندن نام ۸۰ سنه صوکره یعنی
۱۶۰۷ سنه سی ایلک بارنده آناطولی قاریشدران
عین اسمده آنقرملی سرکرده حقتده بائیکز : هانمر ،
حکومت عثمانیه تاریخی ج ۴ ، ص ۴۰۰ و متعاقب .
[۲] J. v. Karabacok . فردینک ، قانون ساجانک
اوغلی مصطفی نیک کیزی اسمی اولدینی سویایور . بائیکز :
Zur Oriental. Altertumskum de, VII Heps, S. 1017.

[۱] داپه رک اثرینه بائیکز ص ۱۱۷ ، بواژده
اردبیل ، تبریز و اصفهان صوفی خانلرندن بحث اولو .
نیور . (ابدال تشکیلاتی علاقه دار اوله رق) .
[۲] قاندر کله سی (ابن بطوطه ج ۱ ، ص ۶۱)

کوچوک آسیا بکارتیک اعتقاداتی حقتده هنوز واضح
معلوماته مالک دکلر . بونلرک برابر حقیقته چوق یاقین
ادعا ایدله بیلرکه - تنکیم اولمه ده بیان ایدلش دی -
آبدین اوغلی شیمیلکی قبول ایتش دی . قره مان اوغلی
ایچونده عینی شی سویله ندیکی زمان بو علی الماده بر
ظندن دها فذله بر قوتی حازدر . منشائک اسرار
انکیز بر ظلدت ایه اورتولی اولمه سنه رغماً قره مان
اوغلاری خاندانک مؤسسی نورالدین صوفی نیک علوی
صوفیلر ایه مناسبتی اسمدن آکلا شلمه قده در . فمالیتری
عجلی اغتشاش ماهیتده قالان کوچوک جاعتلرک استناد
ایتدیکی شیمی سیاست جریانلری تمثیل ایدن مخلوق
غریب بابا الیاسک نورالدین صوفی ایه حال اتقاده
بولنسی موضوع بمیزاولان حادثه ایه علاقه داردر .
قره مانک جنوب غربیسنده کاش اولوب و قتیله تکه
اوغلی وحید اوغانته تابع حوالی هیچ شهسز علوی
تحریرکتنک باش اوغانتی تشکیل ایتش در .

معلومزدرکه اسماعیل بو حوالیده کی طرفدارلری
طرفندن تقویه ایدلیدیکی کچی بوحوالی اسکیدن بری
شیمی نظریاتی ایچون قوتلی برساحه تشکیل ایتشد .
عثمانی منبعلرینه کورده بو تمصیلردن بیکرجه سی اسماعیلک
جاعتنی تقویه ایچون کیلانه هجرت ایتدیلر . فیالحقیقه
پادشاه بوضو فیلری شیخلری ایه برابر اوروپاده کی
اراضیسنه طاق طاق سوق ایتک صورتیه جقلرنده
مرحمتسزه شدت کوستردی [۱] .

الکشدید تدابیریه بو تحریرکتنک کوکشی سوکوب
آتمه مدی . قانونی سلطان سلیمان زماننده بوحوالیده -
منبعلرک بیانته نظرأ - حاجی بکتاش اخقاندن قاندر
اوغلی طرفندن یسوق واداره اولتان بر حرکت باشلادی
(یچوی تاریخی ، ج ۱ ، ص ۱۲۰ ، استانبول
۱۷۸۳ ، کتبیسی موجوددر : Sennelavius ,
Histor. musulm. Turcorum Sp. 763; J. v.
Hammer III, 67 ff.) که اقتصادی ماهیتنه رغماً
هردرلو شین دن وارسته اوله رق شیمی تمناستی طاشیور .
ردی . عثمانی مورخلری بودرویشلره التحاق ایدلرک
عددی اتفاقاً بیکرجه ایتدیلر . بو درویشلر
« چییلاق ، چییلاق ، اوشاق ، طورلاق » ناملریله
یاد ایدلرک استحقاق ایدلکده در . دیمک اولیورکه

[۱] بو یچووری مهاجرت حقتده ز . روتابنک
راپورینه بائیکز : شاه اسماعیلک مذهب و دیننه علناً
سالک اولانلری ناتایادن اخراج ایتدی (سلطان
بازید) - بونلر اون بیک کیشی ایدیلر - بونلری
رومانیایه تبعید ایتدی - بونلر هیچ بر زمان بویوک
کتله لرحالنده طوبیلا نه مدیلر - وهر بر قسم یکدیگرلرندن
اوزاق بملار طاغیلدیلر - یونانستانده خارجی حدودلرینه
- آرتاودولغه - بوسنه یه الح - معتبر بر تورک بو
مهاجرلر مدوانده - که موره شهسز رومی اوزرنده
مودونی در - مصادف اولدینی بکاسو یلیدی . بوخصوصی
حقتده بائیکز :

(سنه سی) M. Samto , diarii ,